

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: MUDr. Z. R.**, zastoupen JUDr. Karlem Kolářem, advokátem, se sídlem Klaudiánova 135/1, Mladá Boleslav, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované č. X ze dne 21. 4. 2006, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze č. j. 42 Cad 142/2006 - 17 ze dne 14. 8. 2006,

takto:

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 42 Cad 142/2006 - 17 ze dne 14. 8. 2006, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 4. 2006, č. X, jímž žalovaná zamítla žádost stěžovatele o poskytnutí zvláštního příspěvku ve výši 2500 Kč podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o ocenění odboje“).

V kasační stížnosti (resp. v jejím doplnění) stěžovatel uvedl, že podle jeho názoru napadený rozsudek spočívá na nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně stěžovatel namítl, že se krajský soud blíže nezabýval prověřením jeho tvrzení, že byl po odsouzení rozsudkem Okresního soudu v Mělníku

a po výkonu trestu odnětí svobody uloženého tímto rozsudkem vystaven další persekuci ze strany svého tehdejšího zaměstnavatele (Okresní ústav národního zdraví M.B.). Stěžovatel dovozuje, že vedle přímé škody, která mu vznikla v důsledku výkonu trestu, byl postižen i v následujícím období i tím, že měl sníženou možnost kariérního postupu. Stěžovatel nesouhlasí s tím, že se krajský soud tímto postižením vůbec nezabýval a omezil se pouze na skutečnost, že doba věznění stěžovatele trvala od 1. 4. 1976 do 30. 9. 1976, tedy po dobu kratší dvanácti měsíců. Soud na základě tohoto zjištění pak dospěl k závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínku stanovenou ustanovením § 5 odst. 1 písm. c) zákona o ocenění odboje. S ohledem na to stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 9. 10. 2006 uvedla, že zákon o ocenění odboje stanoví obligatorní podmínky, které musí být pro poskytnutí zvláštního příspěvku k důchodu současně splněny. Stěžovatel jednu z těchto podmínek nesplňuje. Na tom podle žalované nemohou změnit ničeho ani jeho námitky, neboť jsou z hlediska ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) zákona o ocenění odboje irelevantní. Žalovaná proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zejména zjistil, že dne 5. 12. 2005 stěžovatel podal u Okresní správy sociálního zabezpečení v Mladé Boleslavi žádost o zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona o ocenění odboje z důvodu neoprávněného výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody. V žádosti uvedl jako dobu neoprávněného výkonu vazby a trestu odnětí svobody dobu od 1. 4. 1976 do 3. 9. 1976 (v dalším řízení bylo zjištěno, že šlo patrně o chybu v psaní, datum propuštění z výkonu trestu odnětí svobody bylo správně 30. 9. 1976). K žádosti je připojen protokol o jednání, v němž se konstatuje, že stěžovatel požaduje uznání i kratší doby věznění, než stanoví jako podmínku nároku zákon, a to proto, že v důsledku věznění došlo ke zhoršení jeho zdravotního stavu a nebylo mu umožněno další odborné vzdělávání. Stěžovatel byl nucen vykonávat funkci obvodního lékaře a měl z tohoto důvodu nižší příjmy, než by mohl jinak dosahovat, a v důsledku toho má i nižší důchod. Podle protokolu stěžovatel při jednání na okresní správě sociálního zabezpečení rovněž uvedl, že by přijal i nižší odškodnění, než zákon předvídá pro dobu věznění dvanácti měsíců. Dále je ve spisu založeno příslušné rozhodnutí trestního soudu a potvrzení Vězeňské služby České republiky, jímž se potvrzuje stěžovatelem udávaná doba věznění.

Žalovaná, jak již bylo výše předznamenáno, stěžovatelovu žádost zamítl s odkazem na to, že podmínky uvedené v § 5 odst. 1 písm. c) zákona o ocenění odboje stěžovatel splňoval pouze po dobu kratší než dvanáct měsíců, nesplnil tedy podmínku nároku na odškodnění.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel rozhodnutí žalované napadl žalobou, v níž uplatňoval žalobní body obsahově totožné s důvody kasační stížnosti. Krajský soud žalobu zamítl s tím, že podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) zákona o ocenění odboje má nárok na zvláštní příspěvek k důchodu občan České republiky, který pobírá starobní důchod nebo plný invalidní důchod nebo částečný invalidní důchod z českého důchodového pojištění a který

1) je účasten rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., nebo u něhož bylo odsuzující soudní rozhodnutí pro trestné činy uvedené v § 2 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., zrušeno přede dnem jeho účinnosti, anebo byl účasten rehabilitace podle § 22 písm. c) zákona č. 82/1968 Sb.,

o soudní rehabilitaci, jestliže neoprávněný výkon vazby nebo trestu odnětí svobody činil celkem alespoň dvanáct měsíců, nebo

2) byl zařazen v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru, jestliže rozhodnutí o tomto zařazení bylo zrušeno podle § 17 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, anebo ve vojenském táboře nucených prací, jestliže rozkaz o jeho zařazení do tohoto tábora byl zrušen podle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákona č. 267/1992 Sb. a zákona č. 78/1998 Sb., anebo v centralizačním klášteře s režimem obdobným táborům nucených prací, pokud celková doba pobytu v těchto zařízeních činila alespoň dvanáct měsíců.

Krajský soud konstatoval, že ve správním spisu je založena první strana rozsudku Okresního soudu v Mělníku ze dne 27. 5. 1974, sp. zn. 2 T 87/74, z něhož vyplývá, že žalobce byl odsouzen pro trestný čin hanobení národa, rasy a přesvědčení podle § 198 písm. b) trestního zákona k úhrnnému trestu 10 měsíců odnětí svobody nepodmíněně. Dále krajský soud zjistil, že správní spis obsahuje usnesení rovněž Okresního soudu v Mělníku, kterým byl trestní rozsudek týkající se stěžovatele zrušen podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona o soudní rehabilitaci. Krajský soud rovněž poukázal na potvrzení Vězeňské služby České republiky, z něhož souhlasně s tvrzením stěžovatele vyplývá, že stěžovatel byl ve výkonu trestu po dobu pěti měsíců. S ohledem na tyto skutečnosti krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel nesplnil zákonem požadovanou podmínku, aby doba věznění trvala alespoň dvanáct měsíců, nárok na zvláštní příspěvek k důchodu mu tedy nevznikl.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvod, který sám označuje za důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., přičemž Nejvyšší správní soud se může s touto subsumpcí ztotožnit. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněného kasačního důvodu a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Jak již bylo uvedeno, přípustnou kasační námitkou stěžovatel namítá nesprávné první posouzení věci, neboť podle jeho názoru měl krajský soud zohlednit při posuzování skutečnosti, zda vznikl stěžovateli nárok na zvláštní příspěvek k důchodu podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) bodu 1) zákona o ocenění odboje, i skutečnost, že nezákonným vězněním, které sice netrvalo dvanáct měsíců, jak požaduje zákon, byly stěžovateli způsobeny komplikace v dalším profesním životě, jež posléze vedly ke zhoršení výdělkových poměrů stěžovatele a ovlivnily výši jeho důchodu.

S touto námitkou se Nejvyšší správní soud neztotožňuje. Vedou ho k tomu následující důvody:

O nesprávné právní posouzení věci by se jednalo, pokud by krajský soud aplikoval nesprávný právní předpis, nebo by sice aplikoval správný právní předpis, nicméně v jeho rámci nesprávnou právní normu, popřípadě by správnou právní normu aplikoval způsobem, s nímž by se Nejvyšší správní soud nemohl ztotožnit.

Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že žalovaná a posléze krajský soud aplikoval správný první předpis a v jeho rámci správnou právní normu, konkrétně ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) bod 1) zákona o ocenění odboje. Stěžovatel rovněž jak v žalobě, tak v kasační

stížnosti uvádí, že závěr žalované i krajského soudu o tom, že nesplňuje zmíněným ustanovením předvídanou podmínku minimální délky nezákonného věznění, nezpochybňuje. Jedinou spornou otázkou tak je, zda bylo možné, aby krajský soud (a před ním žalovaná) mohl v rámci posuzování skutkového stavu, jak byl zjištěn při řízení před žalovanou, v kontextu ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) bod 1) zákona o ocenění odboje přihlídnout ke skutečnosti, že stěžovatel byl vězněním postižen v dalším profesním životě.

Pokud jde o tuto otázku, Nejvyšší správní soud nemůže přisvědčit názoru stěžovatele, že postup krajského soudu je formalismem, který vedl k nesprávné aplikaci správně zvolené normy.

Ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) bodu 1) zákona o ocenění odboje totiž vymezuje, jak již bylo výše zmíněno, podmínky nároku na zvláštní příspěvek k důchodu, přičemž jednou z těchto podmínek je pak minimální délka nezákonného věznění. Podmínky nároku jsou stanoveny přitom taxativně a kumulativně, tj. pouze při splnění jen v zákoně uvedených podmínek a pouze v případě splnění všech těchto podmínek nárok na zvláštní příspěvek k důchodu vzniká. V případě zmiňovaného ustanovení jde o následující podmínky:

- 1) žadatel musí být občanem České republiky,
- 2) musí pobírat starobní důchod nebo plný invalidní důchod nebo částečný invalidní důchod z českého důchodového pojištění,
- 3) je účasten rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb., nebo u něho bylo odsuzující soudní rozhodnutí pro trestné činy uvedené v § 2 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., zrušeno přede dnem jeho účinnosti, anebo byl účasten rehabilitace podle § 22 písm. c) zákona č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci,
- 4) neoprávněný výkon vazby nebo trestu odnětí svobody činil celkem alespoň 12 měsíců.

Stěžovatel tedy nesplnil zjevně poslední z těchto podmínek, což vede, s přihlédnutím ke kumulativní konstrukci výčtu podmínek vzniku nároku, ipso facto k vyloučení vzniku nároku na příplatek k důchodu.

Absenci jedné z taxativně a kumulativně vypočtených podmínek vzniku nároku podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona o ocenění odboje pak není možné překlenout ani zhodnocením jiných skutečností, byť by i byly vnímány jako zřetele hodné. Konstrukce zmiňovaného ustanovení totiž ve svém schématu nároku s další podmínkou, jejíž splnění by bylo otázkou posouzení správní úvahou, nepočítá. Jinak řečeno, žalovaná, měla-li posoudit otázku, zda stěžovateli vznikl nárok na příplatek k důchodu, nemohla do schématu vymezeného podmínkami § 5 odst. 1 písm. c) zákona o ocenění odboje promítnout dle volné správní úvahy další okolnosti. Pokud by tak učinila, jednala by v rozporu s ústavní zásadou vázanosti výkonu veřejné moci zákonem vyjádřenou v čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky („*Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“). Nejvyšší správní soud dále uvádí, že zákonodárce podle všech okolností tomu nasvědčujících (zejména souvislosti přijetí této normy v Parlamentu České republiky dostupné na www.psp.cz), měl v úmyslu odstranit křivdu spočívající v nezákonném věznění, právní úprava se však nijak nedotýkala rehabilitace a důsledků věznění ve sférách jiných, k čemuž již v minulosti některé normy sloužily (například pracovněprávní, ale i sociální).

Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil se závěrem krajského soudu a konstatuje, že krajský soud při aplikaci předmětné rozhodné normy postupoval správně. Nejvyšší správní

soud proto neshledal námitku stěžovatele důvodnou. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalované, přestože měla ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává, neboť ze soudního spisu neplynou žádné náklady, které jí v souvislosti s tímto řízením vznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu

